

**Revisiun da la lescha davart
l'organisaziun dals servetschs
psichiatrics chantunals e da las chasas
chantunalas da dimora per persunas
cun impediments psichics dal chantun
Grischun (lescha davart l'organisaziun
da la psichiatria, LOPsi)**

Rapport explicativ

22 da favrer 2012

Cuntegn

1. Situaziun da partenza.....	4
2. Finamira dal project	6
3. Nova finanziaziun dals ospitals da la LAMal.....	7
3.1 Indemnisaziun da las prestaziuns e dals custs per duvrar ils implants en il sector staziunar cun agid da pauschalas che s'orienteschan a la prestaziun	7
3.2 Libra tscherna da l'ospital per las personas assicuradas	7
3.3 Consequenzas per ils SPGR.....	8
4. Nova lescha d'integraziun da personas cun impediments	9
4.1 Contribuziuns da gestiun per plazzas d'abitar protegidas.....	9
4.2 Contribuziun da gestiun per plazzas da lavur e per plazzas da structures dal di protegidadas	9
4.3 Contribuziuns da cumpra e da construcziun ad immobiglias	9
4.4 Reservas.....	10
4.5 Participaziun da las personas cun impediments als custs	10
4.6 Consequenzas per ils SPGR.....	10
5. Mancanzas da la lescha davart l'organisaziun da la psichiatria	12
5.1 Ils SPGR n'èn betg ils proprietaris da las immobiglias.....	12
5.1.1 Concepziun dals SPGR sco societad da manaschi.....	12
5.1.2 Descripziun dal problem.....	13
5.1.3 Soluziun dal problem.....	15
5.2 Ils SPGR n'èn betg vegnids dotads cun agen chapital e n'han betg la pussaipladad da far reservas	15
5.2.1 Situaziun da partenza.....	15
5.2.2 Descripziun dal problem.....	15
5.2.3 Soluziun dal problem.....	15
6. Necessitad da reveder la lescha davart l'organisaziun da la psichiatria	16
7. Puncts principals da la revisiun da la lescha davart l'organisaziun da la psichiatria.....	17
7.1 Transferiment dals bains immobigliars necessaris per il manaschi als SPGR	17
7.1.1 Situaziun da partenza.....	17
7.1.2 Analisa dals SPGR.....	17
7.1.3 Transferiment dals bains immobigliars necessaris per il manaschi als SPGR en il dretg da construcziun	18
7.1.4 Definiziun dals bains immobigliars necessaris per il manaschi dals SPGR	19

7.1.4.1	Clinica psichiatrica Waldhaus, chasa da dimora Montalin, lieu da lavur e d'occupaziun Montalin	20
7.1.4.2	Clinica psichiatrica Beverin	21
7.1.4.3	Chasa da dimora Giuvaulta, lieu da lavur e d'occupaziun Giuvaulta	22
7.1.4.4	Center da dimora Arche Nova	22
7.1.4.5	Bain puril Waldhaus	23
7.1.5	Transferiment dals edifizis e dals stabiliments per la valur cudeschada	23
7.1.6	Durada dal dretg da construcziun	23
7.1.7	Renunzia a l'incassament d'in tschains dal dretg da construcziun	24
7.1.8	Consequenzas dal nuntransferiment dals bains immobigliars necessaris per il manaschi en il dretg da construcziun sco er dals edifizis e dals stabiliments necessaris per il manaschi en la proprietad cundiziunada als SPGR	24
7.2	Munir ils SPGR cun chapital da dotaziun	25
7.2.1	Agen chapital	25
7.2.2	Chapital da dotaziun	25
7.2.3	Autezza necessaria dal chapital da dotaziun	26
7.2.4	Metter il credit dal chantun per ils SPGR a quint al chapital da dotaziun	27
7.2.5	Tschainsida dal chapital da dotaziun	27
7.3	Pussibilitar als SPGR da far reservas	28
7.4	Gestiun dal bain puril Waldhaus tras ils SPGR	28
8.	Realisar il transferiment dals edifizis e dals stabiliments necessaris per il manaschi als SPGR	30
9.	Explicaziuns davart singulas disposiziuns dal sboz da revisiun	31

1. Situaziun da partenza

Il 1. da schaner 2002 èn las clinicas psichiatricas chantunalas e las chasas chantunalas da dimora per personas cun impediments psichics vegnidas excorporadas da l'administraziun chantunala e transferidas en in institut autonom da dretg public che porta il num "servetschs psichiatrics dal Grischun" (SPGR). Questa independenza è vegnida fatga cun la finamira da dar als SPGR l'abiltad d'agir per pudair far frunt a las pretensiuns creschentas envers ils ospitals ed envers las clinicas da furnir las prestaziuns en moda economica. Ils SPGR stuessan esser en cas da reagir svelt sin midadas da la dumonda e sin il svilup medicinal, da fixar relaziuns giuridicas autonomas cun pazientas e cun pazients sco er cun terzas personas e d'agir tenor princips d'interpresa. Las novas cundiziuns generalas duevan dar ad ellas la pussaivladad da garantir cun in agir d'interpresa e cun meds finansials limitads in provediment psichiatric optimal da la populaziun dal Grischun (M 2000-2001, p. 517, 523).

Dapi la fundaziun da l'institut han ils SPGR profità en moda optimala da la libertad d'agir sco interpresa ch'è vegnida concedida ad els tras la lescha davart l'organisaziun dals servetschs psichiatrics chantunals e da las chasas chantunalas da dimora per personas cun impediments psichics dal chantun Grischun (lescha davart l'organisaziun da la psichiatria, LOPsi; DG 500.900). La purschida da prestaziuns è vegnida engrondida cleramain, il medem mument n'è la contribuziun als custs da gestiun ch'il chantun sto pajar praticamain betg vegnida augmentada.

Svilup da las contribuziuns chantunalas 2001 - 2011 als SPGR

Clinicas	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
contribuziun chantunala quint dal chantun	15,3	16,7	16,7	15,0	16,3	16,1	14,8	15,7	15,9	15,9	15,8

Centers da dimora	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
contribuziun chantunala quint dal chantun	0,55	0,52	0,68	0,56	0,72	0,72	0,38	0,02	0,18	0,35	0,37

Relaschond la LOPsi èsi vegnì desistì da dotar l'institut cun agen chapital e d'al pussibilitar da furmar reservas. En spezial èsi vegnì desistì da surdar als SPGR ils edifizis ed ils stabiliments sco proprietad. Empè da quai èn els vegnids mess a disposiziun als SPGR cunter locaziun.

2. Finamira dal project

Las cundiziuns legalas generalas vertentas da la LOPsi han per consequenza ch'ils SPGR na pon betg profitar da la libertad d'agir sco interpresa en la medema dimensiun sco la concorrenza en la psichiatria ed en il sector dals umans cun impediments.

La necessitad ch'ils SPGR hajan las medemas cundiziuns generalas sco la concorrenza vegn accentuada tras la finanziaziun dals ospitals che s'orientescha a la prestaziun, ch'è vegnida introducida en il rom da la midada da la lescha federala davart l'assicuranza da malsauns (LAMal) dals 21 da december 2007, tras la midada da la lescha per promover la tgira da personas malsaunas dals 15 da zercladur 2011, cun la quala las directives dal legislatur federal vegnan realisadas sin plaun chantunal, sco er tras il relasch da la lescha davart l'integraziun sociala e professiunala da personas cun impediments (lescha d'integraziun da personas cun impediments, LIPI) dals 2 da settember 2011 che cuntegna er ina finanziaziun che s'orientescha a la prestaziun da las instituziuns.

Cun la revisiun qua avant maun da la LOPsi duain las cundiziuns legalas legalas vegnir concepidas uschia ch'ils SPGR disponian da la libertad d'agir sco interpresa per realisar – sin plaun manaschial – la nova finanziaziun dal sector dals ospitals e da las personas cun impediments che s'orientescha a la prestaziun.

3. Nova finanziaziun dals ospitals da la LAMal

3.1 Indemnisaziun da las prestaziuns e dals custs per duvrar ils implants en il sector staziunar cun agid da pauschalas che s'orienteschan a la prestaziun

Tenor l'art. 49 al.1 LAMal vegnan las prestaziuns en il sector staziunar dals ospitals e da las clinicas pajadas a partir dal 1. da schaner 2012 proporziunalmain da las assicuranzas da malsauns e dal chantun, e quai cun pauschalas che s'orienteschan a la prestaziun. Las pauschalas ston s'orientar a l'indemnisaziun da quels ospitals che furneschan en moda effizienta e favuraivla sco er en la qualitat necessaria la prestaziun tariffada ch'è assicurada obligatoricamain. Ils custs per duvrar ils implants vegnan indemnisads cun agid d'in supplement sin las pauschalas. Correspudentamain ston ils custs per duvrar ils implants vegnir pajads dals ospitals e da las clinicas or da lur retgavs.

3.2 Libra tscherna da l'ospital per las personas assicuradas

Las personas assicuradas han da nov il dretg da tscherner libramain l'ospital u la clinica che figurescha sin la glista dals ospitals da lur chantun da domicil u sin la glista dal chantun da staziunament (art. 41 al. 1 ed 1bis LAMal), e quai er per tractaments che na vegnan betg pretendids da la medischina. En cas d'in tractament ambulat che na vegn betg pretendì da la medischina ston las assicuranzas da malsauns surpigliar ils custs, però maximalmain tenor la tariffa che vala al lieu da domicil u da lavur da la persona assicurada u en ses conturn. Medemamain ston las assicuranzas da malsauns ed il chantun da domicil surpigliar proporziunalmain tenor l'art. 49a LAMal ils custs d'in tractament staziunar che na vegn betg pretendì da la medischina e che vegn fatg en in ospital extrachantunal. Er quai maximalmain tenor la tariffa che vala en in ospital da la glista dal chantun da domicil per quest tractament.

3.3 Consequenzas per ils SPGR

Las midadas da la LAMal en il sector da la finanziaziun dals ospitals ha per consequenza ch'ils SPGR vegnan confruntads cun ina pressiuin pli gronda sin ils pretschs, sin la qualitat e da vart da la concorrenza.

Las prestaziuns staziunaras da las clinicas psichiatricas Waldhaus e Beverin vegnan pajadas da las assicuranzas da malsauns cun pauschalas ch'èn vegnidas fixadas sin basa d'in benchmark cun autras clinicas psichiatricas che lavuran en moda economica. Corresponentamain vegnan las clinicas psichiatricas Waldhaus e Beverin sfurzadas ad ina gestiun economica.

Per pudair metter a quint las pauschalas en l'autezza dal benchmark ston las prestaziuns ultra da quai vegnir furnidas en la qualitat necessaria.

Las pazientas ed ils pazients na ston betg pli laschar sa tractar sfurzadamain en il chantun, sch'ellas ed els dovran prestaziuns da l'assicuranza obligatorica per la tgira da persunas malsaunas. Lur tractament pon ellas ed els er laschar far en clinicas extrachantunals. Quai è per ils SPGR ina schanza d'acquirir er pazientas e pazients extrachantunals.

Ils supplements sin las pauschalas per indemnisar ils custs per duvrar ils implants ston cuvrir ils custs per financiar las immobiglias e las mobiglias. Perquai che las immobiglias tutgan al chantun e las mobiglias als SPGR, ston ils retgavs or dals supplements vegnir repartids tranter il chantun ed ils SPGR.

4. Nova lescha d'integraziun da persunas cun impediments

4.1 Contribuziuns da gestiun per plazzas d'abitar protegidas

Tenor l'art. 7 LIPI conceda il chantun contribuziuns per la gestiun da plazzas d'abitar protegidas. Las contribuziuns da gestiun vegnan pajadas per mintga persuna cun impediments assistida, e quai en furma d'ina pauschala da prestaziun.

La pauschala da prestaziun sa cumpona d'ina pauschala per l'assistenza e d'ina pauschala per l'object. La pauschala per l'assistenza per mintga stgalim dal basegn d'assistenza sa drizza tenor la media dals custs dals furniturs che realiseschan las prestaziuns en moda economica. La pauschala per l'object sa drizza tenor la media dals custs e dals retgavs dals furniturs che realiseschan las prestaziuns en moda economica. L'introducziun da pauschalas d'object unitaras vegn realisada pir a vista mesauna. En in'emprima fasa vegnan indemnisads ils custs d'object individuals da mintga instituziun.

4.2 Contribuziun da gestiun per plazzas da lavur e per plazzas da structuradas dal di protegidas

Tenor l'art. 17 LIPI conceda il chantun contribuziuns per la gestiun da plazzas da lavur e da plazzas da structuradas dal di protegidas. Las contribuziuns da gestiun vegnan pajadas per mintga persuna cun impediments assistida, e quai en furma d'ina pauschala da prestaziun.

Sco tar las plazzas d'abitar protegidas sa cumpona la pauschala da prestaziun d'ina pauschala per l'assistenza e d'ina pauschala per l'object.

4.3 Contribuziuns da cumpra e da construcziun ad immobiglias

Tenor ils art. 9 e 17 LIPI conceda il chantun contribuziuns fin ad 80 pertschient dals custs imputabels per la cumpra, per construcziuns novas, per renovaziuns, per engrondiments, per la sanaziun sco er per l'acquisiziun dals bains immobigliars

necessaris. En cas excepziunals po el conceder contribuziuns fin a 100 pertschient dals custs imputabels.

Amortisaziuns da la quota d'investiziun che vegn finanziada dal chantun e dals purtaders ston vegnir cumprovads calculatoricamain en il quint da gestiun da las instituziuns. Per eruir las pauschalas da prestaziun na vegnan ellas però betg resguardadas (M 2011-2012, p. 257, 272).

4.4 Reservas

Da las contribuziuns da gestiun pon vegnir furmadas reservas liadas ad in intent (art. 8 e 18 LIPI). Las directivas dal chantun areguard la qualitat ed areguard l'infrastructura ston vegnir observadas en quest connex. Las reservas ston vegnir duvradas – conform a lur l'intent – per las purschidas per umans creschids cun impediments. La regenza fixescha l'intent d'utilisaziun, la concepziun ed il plafonament da las reservas (M 2011-2012, p. 256, 282, 284).

4.5 Participaziun da las personas cun impediments als custs

Tenor l'art. 13 LIPI ston las personas cun impediments che profitan d'ina plazza d'abitar protegida sa participar als custs correspundents. Cun las taxas che vegnan messas a quint a las personas cun impediments ston las instituziuns cuvrir ils custs per ils bains generals necessaris per viver e per abitar (M 2011-2012, p. 283).

Per l'utilisaziun da purschidas da structures dal di na prevesa la LIPI nagina participaziun als custs.

4.6 Consequenzas per ils SPGR

Pervia da la lescha d'integraziun da personas cun impediments vegnan ils SPGR ad esser exponids ad ina pressiun sin ils pretschs a partir da l'onn 2012 er en il sector da las personas cun impediments. Per prestaziuns dals centers da dimora e dals lieus d'occupaziun als conceda il chantun pauschalas che s'orienteschan vi da la media dals custs dals furniturs che realiseschan las prestaziuns en moda economica. Quellas vegnan eruidas en l'administraziun chantunala sin basa da cumparegliaziuns

da las prestaziuns tranter las instituziuns e sin basa dal svilup dals custs (M 2011-2012, p. 249).

Sch'ils SPGR sa chattan cun ils custs dals centers da dimora e dals lieus d'occupaziun sut la media da las pauschalas da prestaziun, vegnan els ad avair a disposiziun dapli meds finanzials ed a pudair extender lur prestaziuns. Sch'els sa chattan sur la media da las pauschalas da prestaziun, survegnan els percunter main meds finanzials e vegnan a stuair adattar lur gestiun a las contribuziuns pauschalas.

Tenor la missiva tar la LIPI vegnan ils SPGR a survegnir dal chantun en il futur var 532'000 francs dapli contribuziuns da gestiun. Quest import stueva il chantun surpigliar enfin ussa sco deficit restant sur la contribuziun al purtader. En l'avegnir na surpiglia il chantun pli nagin deficit restant (M 2011-2012, p. 273).

5. Mancanzas da la lescha davart l'organisaziun da la psichiatria

Pervia da la midada da la lescha federala davart l'assicuranza da malsauns dals 21 da december 2007 en il sector da la finanziaziun dals ospitals, pervia da la midada da la lescha per promover la tgira da persunas malsaunas dals 15 da zercladur 2011 e da la lescha d'integraziun da persunas cun impediments dals 2 da settember 2011 che sa basa sin quella midada, demussa la lescha davart l'organisaziun da la psichiatria (LOPsi) differentas mancanzas.

5.1 Ils SPGR n'èn betg ils proprietaris da las immobiglias

5.1.1 Concepziun dals SPGR sco societad da manaschi

Tenor la concepziun da la LOPsi è l'institut autonom da dretg public SPGR ina societad da manaschi.

Las immobiglias che vegnan duvradas dals SPGR èn en proprietad dal chantun. Cunter locaziun metta il chantun a disposiziun als SPGR ils edifizis inclusiv las chasas da personal, ils bains immobigliars che tutgan tiers sco er ils indrizs technics, uschenavant che quai è necessari per ademplir las incumbensas (art. 15 al. 2 LOPsi).

Perquai ch'ils edifizis ed ils stabiliments èn en proprietad dal chantun, appartegnan las investiziuns al champ da cumpetenza dal chantun. Las cumpetenzas sa drizzan tenor las cumpetenzas finanzialas costituziunalas. Per mantegnair ils edifizis ed ils stabiliments è percenter responsabel l'institut (OtLOPsi; DG 500.920).

Il manaschament d'immobiglias è – sco tar tut las autras immobiglias chantunalas – chausa da l'uffizi da construcziun auta (art. 3 da l'ordinaziun davart las immobiglias dal chantun, Olm; DG 800.110). Ultra da las immobiglias ch'il chantun ha mess a disposiziun als SPGR per ademplir lur incumbensas, han els prendì en locaziun ulteriuras immobiglias da la cassa da pensiun chantunala dal Grischun e da terzas persunas. Ils custs da locaziun annuals importan actualmain 9'287'000 francs

(locaziun per clinicas: 7'710'000 francs; locaziun per centers da dimora: 1'577'000 francs).

5.1.2 Descripziun dal problem

Dal fatg ch'ils SPGR n'èn betg ils proprietaris dals edificis e dals stabiliments ch'els dovran per ademplir lur incumbensas resultan ils suandants problems:

- *Ils SPGR n'han nagin motiv da duvrar en moda effizienta ils edificis e stabiliments.*

L'atezza dals tschains da locaziun per las clinicas psichiatricas Waldhaus e Beverin na sa drizza betg tenor las directivas respectivas da l'ordinaziun dal cussegl federal davart la calculaziun dals custs e la registraziun da las prestaziuns tras ils ospitals, tras las chasas da parturir e tras las chasas da tgira en l'assicuranza da malsauns (OCPre; CS 832.104). Sch'ils supplements sin las pauschalas che sa drizzan tenor las prestaziuns e che vegnan pajads per ils custs d'utilisaziun dals implants da las clinicas e sche la participaziun da las clientas e dals clients vi dals custs d'utilisaziun dals implants da las chasas da dimora na bastan betg per pagar a l'uffizi da construcziun auta il tschains da locaziun tenor il contract da locaziun, assegna l'uffizi da sanadad la differenza als SPGR sco contribuziun al purtader. En il preventiv 2012 è inditgada sut il conto 3212.3645 ina contribuziun al purtader da 3,7 milliuns francs.

Il fatg ch'il tschains da locaziun, uschenavant ch'el na vegn betg finanzià da terzas persunas, vegn purtà dal chantun, na motivescha betg ils SPGR d'excluder dal contract quels edificis e stabiliments ch'els na dovran betg stringentamain per il manaschi cun l'intent da reducir l'atezza dal tschains da locaziun.

- *Ils SPGR n'han nagin motiv da negoziar cun las assicuranzas da malsauns supplements sin las pauschalas, numnadamain supplements che cuvran ils custs per duvrar ils implants tenor la OCPre.*

Ils custs per duvrar ils implants che n'èn betg finanziads da las assicuranzas da malsauns vegnan cuvrids dal chantun sco proprietari dals implants. Quest fatg na sforza betg ils SPGR da negoziar cun las assicuranzas da malsauns ils supplements sin las pauschalas uschia ch'els cuvran ils custs per duvrar ils implants tenor la OCPre.

- *Il tschains da locaziun na po betg vegnir fixà en correspundenza cun il total dal supplement sin las pauschalas tenor la OCPRe e cun la participaziun da las abitantas e dals abitants da las chasas da dimora vi dals custs per duvrar ils implants.*

Per eruir il tschains da locaziun ston ils supplements sin las pauschalas tenor la OCPRe, ch'èn previs per cuvrir ils custs d'utilisaziun dals implants e la part da la participaziun da las clientas e dals clients tar ils centers da dimora per ils cust d'utilisaziun dals implants, vegnir repartids tranter l'uffizi da construcziun auta ed ils SPGR en correspundenza cun la relaziun tranter las mobiglias e las immobiglias, perquai che las mobiglias vegnan finanziadas dals SPGR e las immobiglias dal chantun. Il tschains da locaziun sto silsuentar vegnir fixà retroactivamain en l'autezza da la part da las immobiglias vi dal total. Igl è evident ch'in tal proceder per eruir e per fixar il tschains da locaziun n'è strusch pratitgabel.

- *Ils SPGR pon reagir sin las midadas da las cundiziuns generalas mo cun retard.*
- Sco gestiunaris n'han ils SPGR betg la cumpetenza da decider per administrar e per manar – analogamain als ospitals somatics ed als ulteriurs gestiunaris da chasas da dimora e da lieus da lavur – independentamain las immobiglias (edifizis novs, engrondiments, midadas da construcziun, renovaziuns) e per acquistar equipments.

La situaziun actuala pretenda che mesiras architectonicas vegnian – sco tar tut las autras immobiglias dal chantun – budgetadas en moda ordinaria tras l'uffizi da construcziun auta. Per investiziuns architectonicas che surpassan 1 milliun francs sto vegnir suttamessa ina missiva al cussegl grond tenor la lescha davart las finanzas e davart la surveglianza da las finanzas dal chantun Grischun (lescha davart las finanzas e davart la surveglianza da las finanzas; DG 710.100) . En cas da custs tranter 1 milliun e 10 milliuns francs suttastattan projects da construcziun al referendum facultativ ed en cas da passa 10 milliuns francs al referendum obligatoric. La realisaziun definitiva dal project dura pia ses temp. Uschia n'han ils SPGR betg la pussaivladad da reagir svelt sin midadas da las cundiziuns generalas adattond l'infrastructura (p.ex. sche la dumonda per prestaziuns è sa midada).

5.1.3 Soluziun dal problem

Als SPGR sto vegnir transferida la proprietad dals edificis e dals stabiliments ch'èn necessaris per ademplir lur incumbensas.

5.2 Ils SPGR n'èn betg vegnids dotads cun agen chapital e n'han betg la pussaivladad da far reservas

5.2.1 Situaziun da partenza

Cur ch'ils SPGR èn vegnids stgaffids, han ins desistì da dotar quels cun agen chapital (M 2000-2001, p. 543), renviond a la garanzia chantunala.

Pervia da la garanzia da deficit dal chantun sco purtader dals SPGR èsi vegnì desistì d'integrar en la lescha ina disposiziun che permettess als SPGR da far reservas.

Per il 1. da schaner 2012 remplazza la LAMal il sistem da finanziar ils ospitals e las clinicas che sa basa sin il princip d'indemnisar ils custs tras in sistem da finanziaziun che s'orientescha a la prestaziun. Cun la nova lescha d'integraziun da personas cun impediments vegn il medem mument er introducì sin plaun chantunal in sistem da finanziaziun orientà a la prestaziun per las chasas da dimora e per ils lieus da lavur per umans cun impediments.

5.2.2 Descripziun dal problem

Senza ina dotaziun sufficiente cun agen chapital e senza la pussaivladad da far reservas n'èn ils SPGR betg en cas da cumpensar resultats annuals negativs che vegnan chaschunads da variaziuns tar la gestiun. Ina dotaziun mancanta u ina dotaziun insufficienta cun agen chapital sforza ultra da quai ils SPGR – per pudair observar lur obligaziuns finanzialas – d'emprestar chapital ester, cunquai ch'ils pajaments dals singuls cas da vart da las assicuranzas da malsauns e dal chantun vegnan fatgs cun in tschert retard.

5.2.3 Soluziun dal problem

Ils SPGR ston vegnir munids cun avunda chapital da dotaziun ed els ston survegnir la pussaivladad da far reservas.

6. Necessità da riveder la lescha davart l'organisaziun da la psichiatria

Cun transferir la proprietad da las immobiglias als SPGR, cun munir ils SPGR cun in chapital da dotaziun e cun pussibilitar als SPGR da far reservas duain vegnir stgaffidas per ils SPGR las cundiziuns generalas giuridicas per realisar sin plaun manaschial la nova finanziaziun dals ospitals e da las instituziuns per persunas impedidas che s'orientescha a la prestaziun.

L'introducziun da questas cundiziuns generalas giuridicas pretenda ina revisiun da la lescha davart l'organisaziun da la psichiatria.

Perquai che numerusas disposiziuns èn pertutgadas dal basegn da revisiun, pari dad esser inditgà da far ina revisiun cumplessiva da la LOPsi.

7. Puncts principals da la revisiun da la lescha davart l'organisaziun da la psichiatria

7.1 Transferiment dals bains immobigliars necessaris per il manaschi als SPGR

7.1.1 Situaziun da partenza

Il bains immobigliars da las clinicas psichiatricas Waldhaus e Beverin sco er da las chasas da dimora, dals lieus da lavur e d'occupaziun Montalin e Giuvaulta e dal bain puril è en proprietad dal chantun. Per duvrar quests bains immobigliars – cun excepziun dal bain puril – han ils SPGR fatg in contract da locaziun cun il chantun.

7.1.2 Analisa dals SPGR

En vista a la nova finanziaziun dals ospitals, cun la quala vegn tranter auter er introducida per il 1. da schaner 2012 la libra tscherna da l'ospital en tut la Svizra, vegn accentuada anc pli fitg la necessitad per ils SPGR da flexibilisar lur agir d'interprendiders en conturns da martgà dynamics.

En quest connex han ils SPGR analisà la repartiziun adequata da la proprietad da las immobiglias necessarias per il manaschi (chantun u SPGR). Questa analisa dals 17 da matg 2011 cumprova ch'il sistem vertent cun la separaziun da la proprietad e da la gestiun dals edifizis e dals stabiliments engrevgescha l'agir dals SPGR sco interpresa pervia dals lungs process da prender decisiuns per investiziuns e per lavurs da mantegniment. L'analisa mussa ch'il transferiment da la proprietad dals edifizis e dals stabiliments necessaris per il manaschi als SPGR dèssan a quels la libertad d'agir sco interprendiders ch'è necessaria per pudair sa defender en ils conturns ch'èn sa midads fermamain e ch'èn daventads pli cumpetitivs – en spezial tras la nova finanziaziun dals ospitals. Ord vista dals SPGR na gioga quai en quest connex nagina rolla, sch'ils bains immobigliars respectivs vegnan transferids en la proprietad dals SPGR u sch'i vegn mo constituì in dretg da construcziun sin tals.

Correspondentamain han ils SPGR inoltrà la dumonda al departament da giustia, segirezza e sanadad per mauns da la regenza d'als transferir sco proprietad ils edifizis e stabiliments ch'èn necessaris per il manaschi.

7.1.3 Transferiment dals bains immobigliars necessaris per il manaschi als SPGR en il dretg da construcziun

Ils transferiment da la proprietad vi dals edifizis e stabiliments ch'èn necessaris per il manaschi als SPGR duai ord vista da la regenza gidar ils SPGR da pudair sa defender en ils conturns da martgà che daventan adina pli dynamics.

Per transferir ils bains immobigliars necessaris per il manaschi als SPGR vegnan da princip en dumonda duas variantas, numnadamain da conceder in dretg da construcziun vi da quests bains u da transferir quests bains en la proprietad dals SPGR.

Il dretg da construcziun è ina servitut, cun la quala in proprietari da bains immobigliars conceda al retschavider dal dretg da construcziun il dretg da surpigliar edifizis ch'existan sin il bain immobigliar e d'als duvrar sco ch'i para e plascha sco er da construir novs edifizis tenor ils agens basegns. Ils edifizis sin il bain immobigliar ch'è engrevgià cun il dretg da construcziun appartegnan a la proprietad cundiziunada dal retschavider dal dretg da construcziun. Per il dretg da construcziun sto vegnir fixada ina durada che importa maximalmain 100 onns. Cur ch'il dretg da construcziun scada, van ils edifizis existents al proprietari dal bain immobigliar. Quel sto pajar al giudider vertent dal dretg da construcziun ina indemnisaziun adequata per quai (cf. art. 779-779I dal cudesch civil svizzer).

En cas d'ina vendita vegn la proprietad transferida tant vi dals edifizis sco er vi dals bains immobigliars respectivs.

La regulaziun cun il dretg da construcziun ha l'avantatg per ils SPGR ch'ils custs per l'acquist da terren na ston betg vegnir prefinanziads ed activads, mabain ch'els pon vegnir prendids "en locaziun" respectivamain "tschainsids" en il quint da gudogn e da perdita en furma dal tschains dal dretg da construcziun. Dischavantagius è il fatg ch'ils emprests (credits ipotecars) èn pli pitschens, perquai ch'il donatur da credits preferescha terren sco garanzia. Perquai ch'ils augments da la valur resultan en emprima lingia sin la valur dal terren.

En cas da la soluziun cun in dretg da construcziun po vegnir evità – cuntrari al transferiment da proprietad – ina deparcellisaziun dals bains immobigliars necessaris per il manaschi. Impurtant è plinavant ch'il liom tranter il donatur dal dretg da construcziun (chantun) ed il retschavider dal dretg da construcziun (SPGR) resta pli stretg che en cas d'in transferiment da proprietad dals bains immobigliars necessaris per il manaschi.

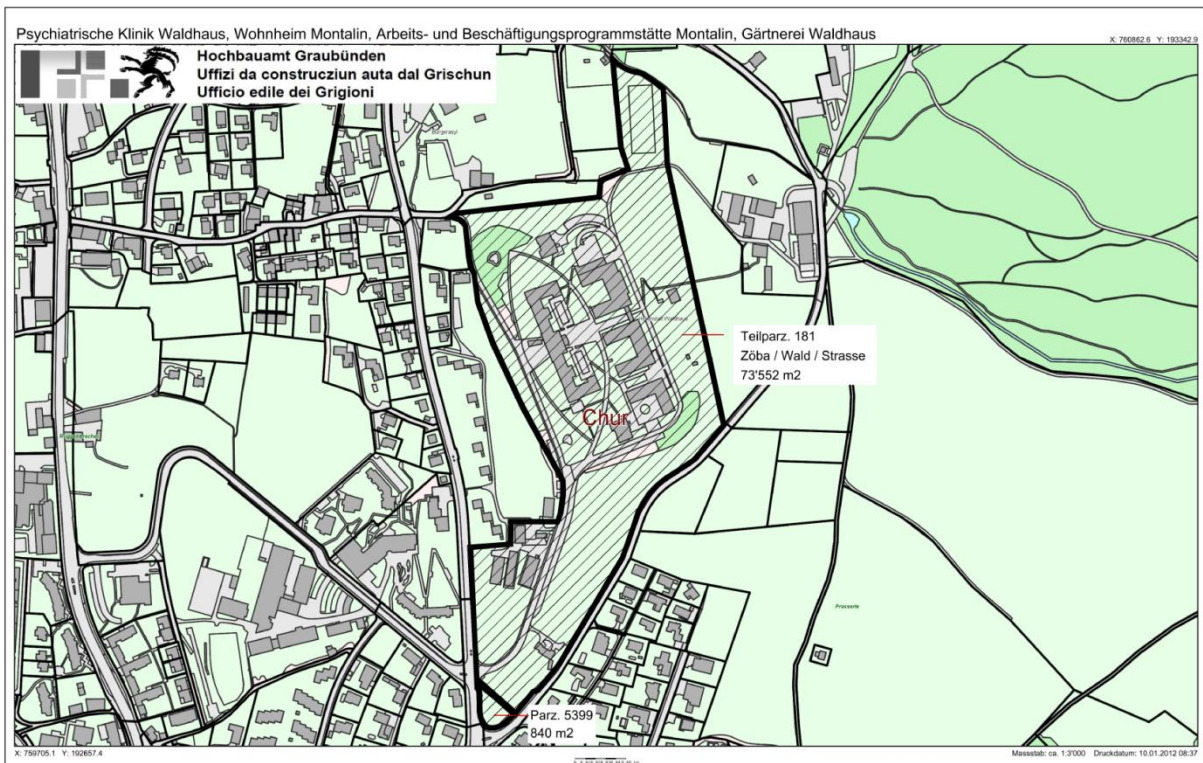
Sa basond sin ils criteris menziunads qua survart na duain ils bains immobigliars, sin ils quals sa chattan ils edificis e stabiliments necessaris per il manaschi, betg vegnir transferids en la proprietad dals SPGR, mabain duai vegnir constituì mo in dretg da construcziun sin els. En vista d'ina strategia chantunala d'immobiglias a lunga vista sa laschan uschia tegnair avertas dapli opziuns.

7.1.4 Definiziun dals bains immobigliars necessaris per il manaschi dals SPGR

Dals bains immobigliars prendids en locaziun duain – tenor il conclus da la regenza – quels bains immobigliars vegnir transferids als SPGR en il dretg da construcziun ch'èn necessaris per il manaschi per ademplir lur incarica. Sco necessaris per il manaschi valan en quest connex quels bains immobigliars, sin ils quals sa chattan edificis e stabiliments ch'èn necessaris per ademplir l'incarica da prestaziun. Latiers tutgan – ultra da las staziuns da tgira, dals locals da tractament e d'assistenza, da las chasas da dimora e dals lieus da lavur e d'occupaziun – er tut ils edificis d'infrastructura ch'èn necessaris per la gestiun da las clinics, da las chasas da dimora e dals lieus da lavur e d'occupaziun sco er quatter chasas da personal. Ultra da quai duain vegnir transferidas als SPGR reservas da terren per engrondiments per pussibilitar als SPGR in ulteriur svilup che correspunda als basegns. Ils bains immobigliars che duain vegnir transferids en il dretg da construcziun èn marcads en ils plans qua sutvart.

7.1.4.1 Clinica psichiatrica Waldhaus, chasa da dimora Montalin, lieu da lavur e d'occupaziun Montalin

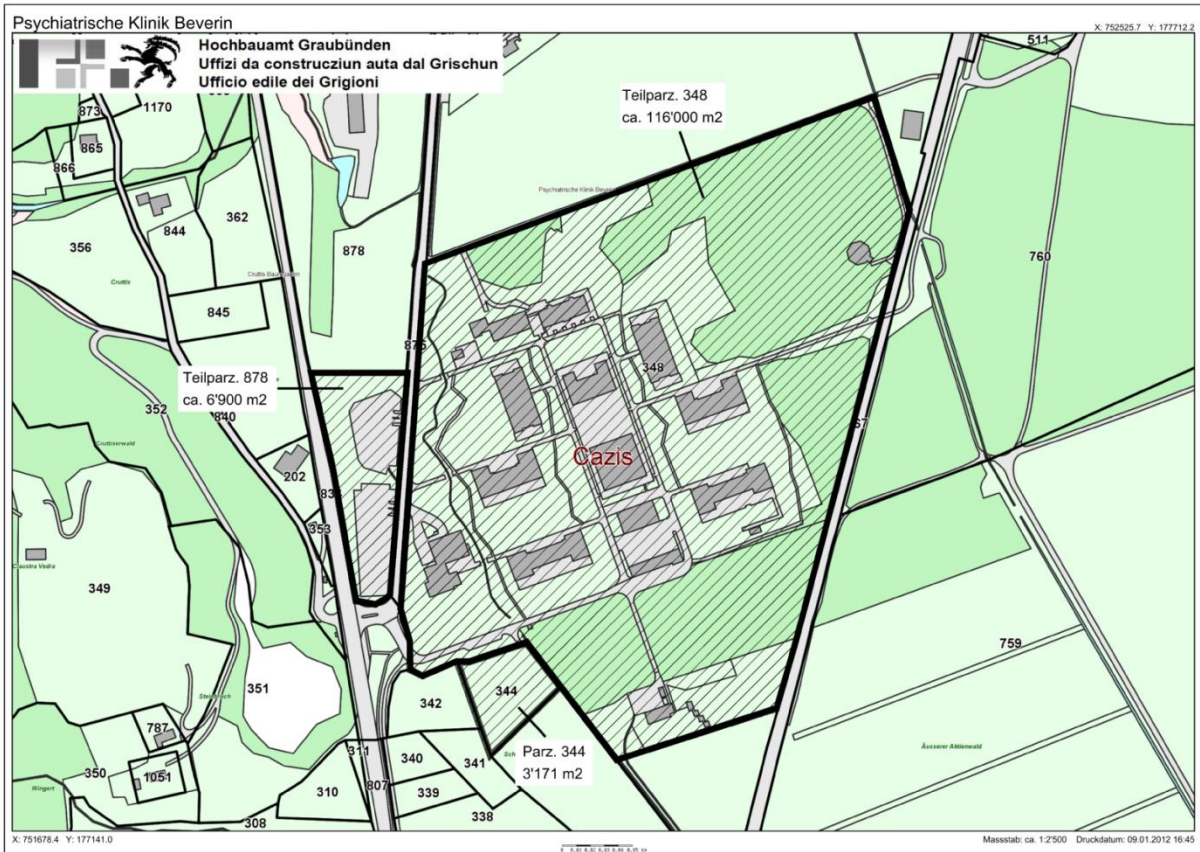
L'areal necessari per il manaschi cumpiglia ina surfatscha da ca. 74'392 m². Ils edifizis e stabiliments necessari per il manaschi sa chattan sin las parcelas nr. 181 e 5399. Tenor il plan da zonas sa chattan quests edifizis e stabiliments en la zona per edifizis e per stabiliments publics (ZESP).

■ Areal necessari per il manaschi

7.1.4.2 Clinica psichiatrica Beverin

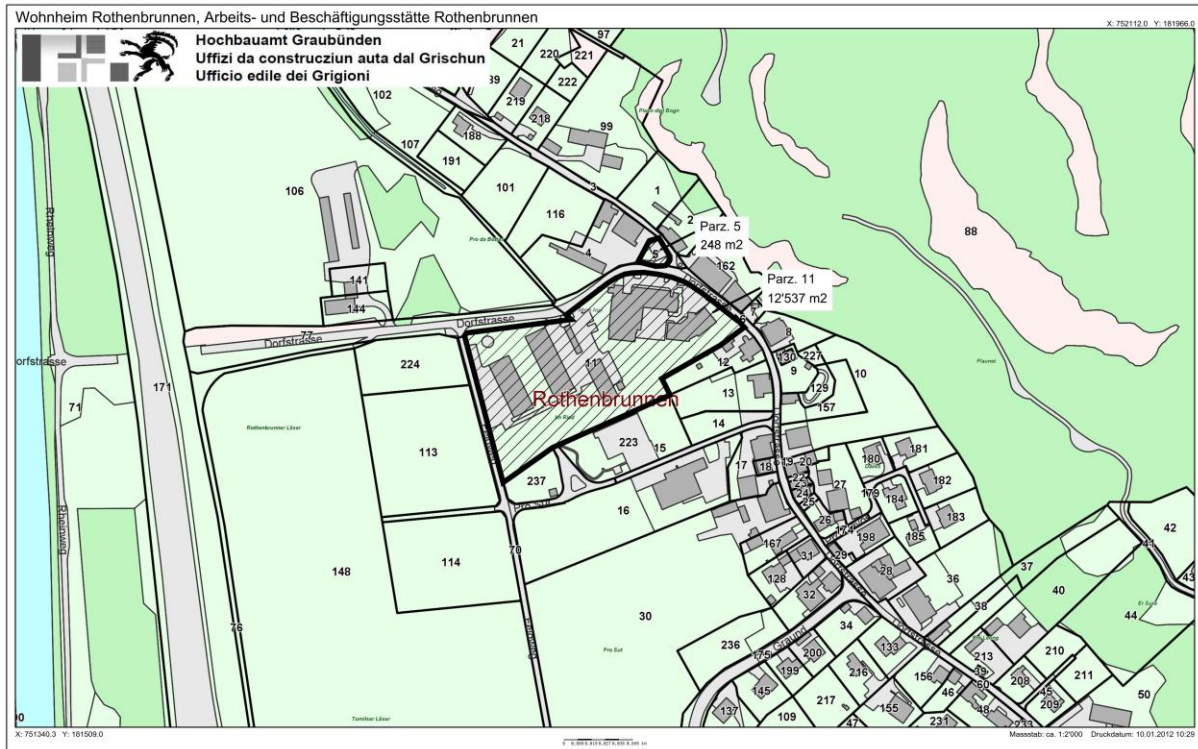
L'areal necessari per il manaschi cumpiglia ina surfatscha da ca. 126'071 m² che s'extenda sur parts da las parcelas nr. 344, 348 ed 878. Tenor il plan da zonas sa chattan ils edifizis e stabiliments necessari per il manaschi inclusiv la piazza da parcar en la zona per edifizis e per stabiliments publics sco er en la zona da gaud respectivamain en la zona d'agricultura.

■ Areal necessari per il manaschi

7.1.4.3 Chasa da dimora Giuvaulta, lieu da lavur e d'occupaziun Giuvaulta

L'areal necessari per il manaschi cumpiglia ina surfatscha da ca. 12'821 m² e s'extenda sur las parcelas nr. 5 ed 11. Las parcelas nr. 5 ed 11 sa chattan en la zona per edifizis e per stabiliments publics.

 Areal necessari per il manaschi

7.1.4.4 Center da dimora Arche Nova

Cun il center da dimora Arche Nova mainan ils SPGR – per incumbensa dal chantun – a Landquart ina chasa da dimora per umans creschids cun impediments spiertals. Il center da dimor ha gruppas d'abitar a Landquart, ad Igis, a Schiers ed a Vaz sut sco er in lieu d'occupaziun a Landquart.

Ils edifizis e stabiliments correspondent n'èn betg en proprietad dal chantun, mabain da terza persunas. In transferiment dals bains immobigliars da quests edifizis e stabiliments als SPGR cun als conceder in dretg da construcziun na stat pia betg en discussiun.

7.1.4.5 Bain puril Waldhaus

Per ils bains immobigliars dal bain puril Waldhaus na duain ils SPGR betg survegnir in dretg da construcziun, e quai cuntrari als bains immobigliars ch'èn necessaris per manar las clinicas psichiatricas e las chasas da dimora sco er ils lieus da lavur e d'occupaziun per umans cun impediments psychics. Tar quests bains immobigliars n'è la necessitad per il manaschi betg dada en la medema intensitad e betg per la surfatscha totala dals bains immobigliars. Uschia po er vegnir tegnida averta l'opziun da duvrar parts dals bains immobigliars en cas da basegn per auters intents.

7.1.5 Transferiment dals edifizis e dals stabiliments per la valor cudeschada

Ils edifizis e stabiliments necessaris per il manaschi duain vegnir transferids als SPGR per la valor cudeschada. La valor cudeschada è quella valor, cun la quala ils edifizis e stabiliments prendids en locaziun dals SPGR èn registrads en la bilantscha dal quint dal chantun.

La valor cudeschada dals objects che duain vegnir transferids als SPGR importava tenor il quint dal chantun 2010 ils 31 december 2010 397'011 francs.

Conto	Lieu/object	Designaziun	Valur d'assicuranza fr.	Valur cudeschada 1-1-2010 fr.	Acquist/vendita fr.	Amortisaziun 2010 fr.	Valur cudeschada 31-12-2010 fr.
3230	Cuira, SPGR Waldhaus	total dals implants	77'318'000	441'004.00	0,20	-44'000.20	397'004.00
3240	Cazas, SPGR Beverin	total dals implants	69'611'000	6,00			6,00
3251	Giuvaulta SPGR	chasa da dimora	18'536'000	1,00			1,00

Il transferiment dals edifizis e dals stabiliments per questa valor bassa s'impona en il senn d'in tractament equal dals SPGR visavi ils ospitals publics en il Grischun, essend che las contribuziuns d'investiziun dal chantun als ospitals publics èn vegnidas fatgas à fonds perdu, quai vul dir senza in'obligaziun da las tschainsir u da las restituir.

7.1.6 Durada dal dretg da construcziun

Il dretg da construcziun duai durar 50 onns. Quai correspunda a dus ciclus d'investiziun. Ina durada dal dretg da construcziun da 50 onns è per exempel er vegnida tschernida en il cas dal transferiment dals edifizis d'ospital e da clinica a

l'ospital chantunal da Lucerna ed a la psichiatria da Lucerna ed en cas dal transferiment da l'edifizis d'ospital a l'ospital chantunal da Glaruna sco er en cas da l'excorporaziun da l'ospital da Tavau or da la vischnanca.

7.1.7 Renunzia a l'incassament d'in tschains dal dretg da construcziun

En il senn d'in tractament equal dals SPGR visavi ils ospitals publics duai vegnir renunzià ad in tschains dal dretg da construcziun.

7.1.8 Consequenzas dal nuntransferiment dals bains immobigliars necessaris per il manaschi en il dretg da construcziun sco er dals edifizis e dals stabiliments necessaris per il manaschi en la proprietad cundiziunada als SPGR

La nova finanziaziun dals ospitals ed il nov sistem da financiar las instituziuns per integrar socialmain e professiunalmain persunas cun impediments na premetta betg stringentamain che la proprietad dals edifizis e dals stabiliments vegnia transferida. Sch'ils edifizis na vegnissan betg transferids, restass il chantun il proprietari dals bains immobigliars e fiss vinavant responsabel per investiziuns substitutivas e novas sco per la reparaziun dals edifizis.

Sco mussà en la cifra 5.1.1 avessan ils SPGR pervia da quai però cundiziuns sin il martgà che fissan pli nauschas che quellas dals ulteriurs ospitals e da las ulteriuras clinicas. Entant ch'ils ulteriurs ospitals e clinicas pudessan disponer libramain da quella part dals custs d'investiziun che vegn finanziada dal chantun e da las assicuranzas, na fiss quai betg il cas tar ils SPGR. Cuntrari als auters ospitals ed a las ulteriuras clinicas dependessan ils SPGR dal fatg che las instanzas politicas responsablas (regenza, cussegl grond) mettessan a disposiziun ils meds finansials necessaris per lur projects d'investiziun. Dal rest restassan las mancanzas ch'èn vegnidas tractadas en la cifra 5.1.1.

7.2 Munir ils SPGR cun chapital da dotaziun

7.2.1 Agen chapital

L'agen chapital (facultad netta) d'ina interpresa consista dal chapital pajà dals proprietaris (en cas d'ina instituziun da dretg public po quai er esser en furma da chapital da dotaziun), da las reservas e dal transport dal gudogn.

La funcziun da l'agen chapital è quella da garantir che l'interpresa possia ademplir sias obligaziuns envers ils crediturs. La garanzia da la solvenza è indispensabla per l'existenza da mintga interpresa. L'agen chapital ha er la funcziun da gulivar eventualas instabilitads dal gudogn e perditas en il quint da gestiun. L'agen chapital è er relevant per giuditgar la bonitad, sche chapital ester sto vegnir empretà.

Perquai che la LAMal e la LIPI han prescrit da midar per il 1. da schaner 2012 dal princip da la cuvrada dals custs a la finanziaziun orientada a la prestaziun dals ospitals e da las clinicas respectivamain da las chasas da dimora e dals lieus da lavur e d'occupaziun per umans cun impediments, ston ils SPGR disponer dad avunda agen chapital per pudair ademplir da tut temp lur obligaziuns ed er per pudair financiar lur investiziuns cun ils retgavs. En il sector dals ospitals vegn anc vitiers ch'i dat bleras intschertezzas (politica da tariffas, revisiuns da la LAMal) che han ina gronda influenza sin il quint da gudogn e da perdita.

7.2.2 Chapital da dotaziun

Tar il chapital da dotaziun sa tracti da quella part da l'agen chapital che vegn messa a disposiziun dal stadi, en il cas qua avant maun dal chantun, als SPGR.

En il sistem vertent cun la finanziaziun dal deficit na devi nagin basegn da munir ils SPGR cun in chapital da dotaziun. Cun midar ad in sistem da finanziaziun orientà a la prestaziun èsi daventà necessari da munir ils SPGR cun in chapital da dotaziun.

Il chapital da dotaziun po consistier d'apports en daner blut e d'apports en natiralias.

Perquai ch'ils SPGR n'han pervia dal sistem da finanziaziun vertent betg pudì realisar in gudogn e n'han perquai a disposiziun naginas reservas, correspunda l'agen chapital per entant al chapital da dotaziun.

7.2.3 Autezza necessaria dal chapital da dotaziun

Il chantun ha in interess che la structura da la bilantscha dals SPGR na vegnia betg influenzada en moda negativa d'ina quota da chapital ester memia gronda. Ils SPGR ston pervia da quai vegnir munids cun chapital da dotaziun en ina moda ch'è adequata als ristgs. La quota d'agen chapital mussa la part che l'agen chapital da l'interpresa ha vi dal chapital total. Igl è difficil da far cumparegliaziuns transversalas actualas cun la quota d'agen chapital d'autras interpresas, perquai che las investiziuns materialas na vegnan per regla betg preschentadas en ils quints annuals publitgads en in moda che correspunda a las relaziuns effectivas. Perquai na po la summa da bilantscha betg vegnir consultada sco valor da cumparegliaziun represchentativa, sin basa da la quala pudess vegnir eruida ina quota d'agen chapital che fiss raschunaivla en la cumparegliaziun transversala.

Per munir la psichiatria da Lucerna cun chapital da dotaziun ha la firma Ernst & Young recumandà d'eruir l'autezza dals meds finansials liquids necessaris cun agid da la svieuta estra da l'interpresa e d'ina media dals termins da pajament, durant la quala la ristga da perdita duai esser cuvrada. La svieuta estra è la svieuta che resulta da l'activitad dal manaschi senza contribuziun chantunala. Tenor il preventiv per l'onn 2012 importa la svieuta estra dals SPGR circa 65 milliuns francs. Sch'ils pajaments vegnan fatgs conform als termins resulta ina media dals termins da pajament da 50 dis u – mess en relaziun cun l'onn da gestiun – da 14 pertschient. Da quai resulta in chapital da dotaziun per ils SPGR da circa 9,1 milliuns francs (14 pertschient da 65 milliuns francs). Quai correspunda circa ad ina liquiditad da duas svieutas mensilas. Tenor l'ediziun d'internet dal Tagesanzeiger dals 5 da december 2011 cumprovan differents manaschis da l'economia privata (ABB, Sulzer, Novartis) reservas liquidas d'ina dimensiun sumeglianta.

Sa basond sin las ponderaziuns qua survart èsi inditgà da prevair en la lescha in chapital da dotaziun maximal da 10 milliuns francs per ils SPGR. La fixaziun d'in maximum da 10 milliuns francs renda flexibla la fixaziun dal chapital da dotaziun. I na ston betg vegnir pajads precis 10 milliuns francs. I pon p.ex. er esser ils 9,1 milliuns francs eruids. I sto vegnir desistì da fixar in minimum en la lescha. In tal na po actualmain betg vegnir definì sin basa d'ina contemplaziun a lunga vista. Il basegn minimal resulta da la situaziun da l'economia da manaschi dals SPGR.

7.2.4 Metter il credit dal chantun per ils SPGR a quint al chapital da dotaziun

Cun quai ch'ils SPGR èn d'aventads independents per il 1. da schaner 2002 èn tut las activas e tut las passivas da las clinicas, da las chasas da dimora e dals lieus da lavur vegnidas transferidas per la valor ch'è stada bilantschada ils 31 da december 2001. Da quest transferiment è resultà in surpli da las activas da 7'300'839.87 francs a favur dal chantun. En l'autezza da quest surpli da las activas ha il chantun concedì in credit als SPGR. Tenor l'art. 5 da l'ordinaziun tar la lescha davart l'organisaziun da la psichiatria sto quest credit vegnir tschainsì per cundiziuns dal martgà.

Il debit d'emprests dals SPGR è sa sviluppà sco suonda dapi che la bilantscha è vegnida surpigliada il 1. da schaner 2002:

<i>Credit dal surpli da las activas dal</i>		<i>fr. 7'300'839.87</i>
<i>transferiment da la bilantscha per il 1. da schaner 2002</i>		
21-11-2003	1. part dal rembursament	fr. 200'839.87
20-12-2004	2. part dal rembursament	fr. 1'000'000.00
31-12-2004	3. part dal rembursament	fr. 2'000'000.00
<i>Saldo dal credit per ils 31 da december 2011</i>		<i>fr. 4'100'000.00</i>

Il saldo dal debit d'emprests per ils 31 da december 2011 vegn mess a quint al chapital da dotaziun, quai vul dir ch'ils SPGR survegnan per exempel, sch'els vegnan munits cun il chapital da dotaziun en l'autezza da 9 milliuns francs, in import da 4,9 milliuns francs, numnadain in import ch'è vegnì reducì per il saldo dal debit d'emprests.

7.2.5 Tschainsida dal chapital da dotaziun

Per il chapital da dotaziun duain ils SPGR pajar tschains L'autezza dal tschains vegn fixà da la regenza en ina moda che correspunda al martgà. En quest connex vegn ella a s'orientar vi da la rendita da l'index dal swiss bond.

7.3 Pussibilitat als SPGR da far reservas

Reservas vegnan fatgas dal gudogn da l'interpresa. Ellas fan part da l'agen chapital. Ellas servan a cuvrir las perditas dal quint da gestiun.

La substituziun da la finanziaziun da deficit da las clinicas psichiatricas Waldhaus e Beverin e da las chasas da dimora e dals lieus da lavur per persunas cun impediments tras ina finanziaziun orientada a la prestaziun ha per consequenza ch'il quint da gestiun dals SPGR serra u cun in gudogn u cun ina perdita. Pervia da quest sistem ston ils SPGR correspudentamain survegnir la pussaivladad dal legislatur da pudair far reservas.

7.4 Gestiun dal bain puril Waldhaus tras ils SPGR

En la missiva tar il relasch da la LOPsi ha la regenza explitgà che la direcziun dal bain puril Waldhaus duaja vegnir surdada als SPGR per che quest bain vegnia manà vinavant sco enfin ussa. Il bain puril mettia a disposiziun plazzas da terapia a la chasa da dimora Montalin. La chasa da dimora Montalin pondereschia actualmain da duvrar il bain puril en il futur pli fitg per intents d'occupaziun. Pervia da sia vischinanza a la clinica vegnia il bain puril duvrà da bieras pazientas e da bliers pazients per sa retrair. En spezial ils animals pitschens e la stalla vegnian visitads spontanamain da pazientas e da pazients. Cun integrar il bain puril en la clinica possian er las emissiuns dal bain puril sin la clinica vegnir concepidas uschia ch'il manaschi da la clinica vegnia disturbà uschè pauc sco pussaivel. Perquai che la proprietad dal bain puril restia tar il chantun, na pregiuditgeschia la transferida da la direcziun dal bain puril Waldhaus a la clinica betg pli tard in'affittaziun u in'utilisaziun dal bain puril per in auter intent (M 2000-2001, p. 533).

La grupp da lavur "Bains pursils" ch'è vegnida installada da la regenza il december 2009 cun l'incumbensa da far in'analisa generala dals trais bains pursils (Realta, Plantahof e Waldhaus) è arrivada a la conclusiun en ses rapport che la concentraziun da bransch a singuls lieus, l'utilisaziun da sinergias sco er la collavuraziun stoppian vegnir promovidas ed optimadas. Da l'examinaziun da differentas variantas saja resultà che ni in'affittaziun (tranter auter cun conceder dretgs da construcziun vi d'edifizis dal bain puril) ni ina vendita d'in da quests bains

purils na saja raschunaivla. Ultra da quai saja quai convegnent da restar tar trais direcziuns per ils trais bains purils. La finala vegni proponì ch'ils SPGR duain laschar far in'analisa per sclerir tge pussaivladads ch'ils bains purils porschian per terapias e sco lieus da lavur. Da quest rapport ha la regenza prendì enconuschiantscha ils 16 da november 2010.

En il rapport dals 31 d'october 2011 ch'è vegnì fatg dals SPGR cun sustegn da la firma da cussegliaziun externa "pluswert ScRL, Cuir" en il senn da la proposta da la gruppa da lavur e che tracta la direcziun futura dal bain puril Waldhaus vegnan mussadas detagliadamain la valor terapeutica e las pussaivladads terapeuticas dal bain puril Waldhaus per pazientas e per pazients da las clinics psichiatricas e per ils lieus da lavur e d'occupaziun per umans cun impediments.

La gestiun dal bain puril Waldhaus duai correspudentamain vegnir fatg vinavant tras ils SPGR.

Perquai ch'ils SPGR na survegnan nagin dretg da construcziun vi dals bains immobigliars dal bain puril, ston ils SPGR indemnisar ils custs, ch'il chantun ha per las immobiglias dal bain puril, sur in tschains da fittanza.

8. Realisar il transferiment dals edifizis e dals stabiliments necessaris per il manaschi als SPGR

Cun transferir las immobiglias vegnan surdadas als SPGR er la responsabladad per edifizis novs, per renovaziuns e per engrondiments sco er per las lavurs da mantegniment necessarias.

Per il termin dal transferiment da la proprietad ston vegnir cunfinads tut ils projects currents e tut ils projects betg terminads dal tuttafatg. Ina part integrala da las cundiziuns da transferiment vegn ad esser la surpigliada dals concepts e dals projects da construcziun sco er dals contracts.

Per garantir il stadi architectonic dals edifizis e dals stabiliments transferids vegn la regenza ad integrar las obligaziuns per mantegnair en moda professiunala la valor da lur sostanza en l'incarica da prestaziun dals SPGR. Per quest intent vegn la regenza ad obligar ils SPGR d'appurtar las parts per ils custs da l'utilisaziun dals implants ch'èn cuntegnidas en las pauschalas pro cas a la contabilitad da la facultad investida, per garantir che questas parts vegnian investidas effectivamain en las immobiglias. Ultra da quai vegnan ils SPGR obligads da preschentar al departament mintga 4 onns lur strategia d'immobiglias per l'approvaziun. La strategia d'immobiglias dals SPGR sto vegnir examinada mintga onn, sch'ella è anc actuala, ed adattada, sche quai è necessari.

L'intenziun dals SPGR è quella da stgaffir las resursas persunalas ch'èn necessarias per administrar las immobiglias en il sector dal facility-management. Collavuraturas e collavuraturs dals SPGR èn er involvids oz en l'administraziun da las immobiglias, uschia ch'in tschert know-how è gia avant maun en quest connex tar ils SPGR. En cas da projects da construcziun pli gronds vegnan ils SPGR a duvrar per part servetschs externs.

9. Explicaziuns davart singulas disposiziuns dal sboz da revisiun

Titel da la lescha

Il titel da la lescha vegn simplifitgà envers la lescha vertenta.

Art. 1

Questa disposiziun correspunda al dretg vertent.

Art. 2

Visavi la disposiziun vertenta vegn l'object da regulaziun da la lescha formulà pli precisamain. L'object da la lescha che vegn reglà èn la furma giuridica, las incumbensas e l'organisaziun da l'institut autonom "Servetschs psichiatics dal Grischun".

Art. 3

Ils SPGR recepeschan – en enclegientscha cun la psichiatria d'uffants e da giuvenils dal Grischun – er uffants e giuvenils en spezial en il sector dal provediment en cas d'urgenza. Questa purschida subsidiara da prestaziuns duai vegnir fixada correspondentamain en l'al. 1, nua che las incumbensas dals SPGR vegnan enumeradas. Tar il provediment psichiatric tutga er l'assistenza d'umans cun in impediment psychic.

Nova en la lescha è la fixaziun da las qualitäts da las prestaziuns ch'ils SPGR ston furnir. La formulaziun correspunda conform al senn a las dimensiuns da las finamiras da la confederaziun per giuditgar la qualität da la furniziun da las prestaziuns, ch'èn menziunadas en la strategia da qualität da la confederaziun per il sector da la sanadad da la Svizra dals 9 d'october 2009 (p. 48).

En l'al. 2 vegni fixà tge purschidas ch'ils SPGR mettan respectivamain pon metter a disposiziun per ademplir lur incumbensa. Tar la formulaziun da questa disposiziun sco er tar tut las autras disposiziuns correspondentas vegn duvrada da nov la terminologia da la LIPI. Per las instituziuns na prevesa la LIPI nagina obligaziun da manar purschidas. Correspondentamain na vegnan ils SPGR betg obligads, mabain

autorisads en l'al. 2 da manar plazzas d'abitar, da lavur e da structuradas dal di protegidas per umans cun in impediment psichic

Da nov vegn fixà en la lescha ch'ils SPGR fan il servetsch consiliar per ils ospitals publics (al. 2).

L'al. 3 è fin ussa stà cuntegnì en l'al. 1. En il senn d'ina meglra legibladad vegn la disposiziun transferida en in agen alineada.

L'al. 4 correspunda a l'art. 2 vertent. Sa basond sin questa disposiziun ha la regenza surdat la direcziun dal bain puril Waldhaus als SPGR.

Tenor l'art. 6 da l'ordinaziun davart la realisaziun da la public corporate governance (DG 710.400) fixescha la regenza per mintga participaziun finamiras individualas dals proprietaris, nun che talas vegnian gia prescrittas suffizientamain d'ina lescha. En quai che pertutga ils SPGR na pon las finamiras da las proprietarias e dals proprietaris betg vegnir fixadas definitivamain en la lescha, perquai che las cundiziuns generalas sa midan a curta vista en il sector da la sanadad. En puncts decisivs èn las finamiras da las proprietarias e dals proprietaris ina directiva per l'activitad dals organs strategics directivs. Uschia vegni garantì che las personas che han la responsabladad directiva enconuschan las ideas e las finamiras dal chantun che ston vegnir persequitadas (M 2010-2011, p. 442). L'al. 6 exprima che las finamiras da las proprietarias e dals proprietaris dal chantun duain vegnir elavuradas cuminaivlamain cun ils SPGR. L'al. 5 remplazza l'al. 3 vertent.

Art. 4

Cun las midadas suandantas correspunda questa disposiziun a l'art. 5 vertent. En l'al. 1 vegn fatga in'adattaziun redacziunala che vegn chaschunada da la midada da l'art. 3.

Ils SPGR duain pudair surdar l'adempliment d'incumbensas er a terzas personas, sche quai è cunvegnent ed accordabel cun las finamiras dals proprietaris e sche l'approvaziun da la regenza è avant maun. (al. 2 lit. a).

Art. 5

Analogamain a l'institut autonom da dretg public "assicuranza d'edifizis dal Grischun" ed a la cassa per donns elementars ch'è er concepida sco institut autonom da dretg

public vegni fixà en la lescha ch'il chantun na stat betg bun per obligaziuns dals SPGR.

Art. 6

L'al. 1 correspunda a l'al. 1 da l'art. 4 vertent.

Tenor l'art. 1 al. 2 da la lescha da finanzas dal chantun Grischun dals 19 d'october 2011 valan las directivas davart la gestiun da las finanzas conform al senn per ils instituts autonomi da dretg public, sch'i n'existan naginas disposiziuns e relaziuns spezialas. Per ils SPGR valan, sco mussà qua survant, disposiziuns spezialas per la contabilitad.

Per la contabilitad da las clinicas psichiatricas sco er da las chasas da dimora e da las plazzas da lavur e da structures dal di per umans cun impediments ston ils SPGR resguardar las directivas da la legislaziun davart l'assicuranza da malsauns, da la legislaziun per promover la tgira da persunas malsaunas e da la legislaziun d'integraziun da persunas cun impediments che valan per ils instituts dals fatgs da sanadad e dals fatgs da las persunas cun impediments. Quest princip vegn fixà en l'al. 2.

En l'al. 3 vegn la regenza autorisada da relaschar disposiziuns per il rendaint dals SPGR. La regenza ha l'intenziun d'obligar ils SPGR en l'ordinaziun tar la LOPsi d'infurmar en l'aggiunta tar il quint annual davart las retenziuns e davart las reservas.

Art. 7

En questa disposiziun vegnan resumadas las incumbensas e las cumpetenzas da la regenza. Materialmain novas èn la lit. d da l'al. 1 e la tscherna dal vicepresidi dal cussegl d'administraziun tras la regenza en la lit. a da l'al. 1.

Las literas a, b e c da l'al. 1 èn stadas cuntegnidas enfin ussa en ils art. 8 al. 2, 11 al. 2 e 13 al. 1. L'al. 2 è vegnì surpiglià da l'art. 13 al. 2.

L'approvaziun da l'indemnisaziun dal cussegl d'administraziun tras la regenza è ina consequenza da la realisaziun dals princips da la corporate governance per il chantun (lit. d).

Art. 8

Questa disposiziun correspunda a l'art. 7 dal dretg vertent. En la disposiziun qua avant maun sco er en las autras disposiziuns è la noziun "cumissiun administrativa" vegnida remplazzada tras la noziun "cussegl d'administraziun". Tenor il reglament d'organisaziun dals SPGR vegn la noziun "cussegl d'administraziun" duvrada internamain. La noziun "cussegl d'administraziun" datti per exempel er tar la posta ch'è organisada sco institut autonom da dretg public.

Art. 9

Il cuntegn da questa disposiziun correspunda per gronda part a la regulaziun vertenta dals art. 8 s.

La cumpetenzza per relaschar disposiziuns complementaras tar la lescha dal personal (cf. art. 65 da la lescha dal personal; DG 170.400), disposiziuns complementaras tar la LOPsi davart l'organisaziun e davart la gestiun dals SPGR e disposiziuns complementaras tar l'ordinaziun da la regenza davart la LOPsi (lit. e fin g) vegn er surdada al cussegl d'administraziun sco gremi directiv strategic dals SPGR.

Art. 10

La direcziun è il plaun directiv operativ dals SPGR. Da nov vegni fixà ch'ella è responsabla per tut las fatschentas che n'è betg surdadas ad in auter organ.

Art. 11

Las pretensiuns pli severas che valan a partir dal 1. da schaner 2008 per ils posts da revisiun da societads anonimas ch'èn obligadas da far ina revisiun ordinaria na vegnan betg menziunadas en la lescha. La regenza sco autoritad electorala dal post da revisiun vegn a far stim che questas pretensiuns da l'art. 727b DO vegnian ademplidas.

L'art. 11 incumbensescha il post da revisiun da controllar la contabilitad ed il quint annual tenor las prescripziuns legalas. Grazia a questa formulaziun averta pon las prescripziuns d'acziun e da revisiun vegnir applitgadas er per controllar ils SPGR. Ils SPGR èn uschia suttamess a la medema basa da controlla sco interpresas dal dretg privat che han ina grondezza cumparegliabla.

La tscherna dal post da revisiun è reglada en l'art. 7 al. 1 lit. b.

Art. 12

La disposiziun vertenta da l'art. 12 po vegnir stritgà senza cumpensaziun. Che las relaziuns da lavur da las collavuraturas e dals collavurats dals SPGR èn da dretg public e ch'ellas sa drizzan tenor la lescha dal personal, resulta da l'art. 3 al. 2 da la lescha davart la relaziun da lavur da las collavuraturas e dals collavurats dal chantun Grischun (lescha dal personal; DG 170.400).

L'art. 12 nov correspunda areguard il cuntegn a la disposiziun vertenta da l'art. 12a, è però vegnì formulà en moda pli enclegentaivla. Betg pli previs èn las decisiuns dal parsura da la direcziun e dal president dal cussegl d'administraziun. Decisiuns duain mintgamai vegnir prendidas dal plenum dal gremi respectiv.

Art. 13

En questa disposiziun che correspunda a la disposiziun da l'art. 6 vegnan numnadas da nov las contribuziuns per las clinicas psichiatricas (lit. b) e per las chasas da dimora e per las plazzas da lavur e da structures dal di per umans cun impediments (lit. c) en moda separada, perquai che las contribuziuns vegnan pajadas sin fundament d'autras basas legalas e d'auters finanziaders. La confederaziun na paga pli naginas contribuziuns ad instituziuns dal sector d'umans cun impediments. Correspudentamain sto vegnir stritgada la lit. c vertenta. Novas èn las lit. e ed f sco consequenza dal fatg ch'ils SPGR vegnan munids cun chapital da dotaziun e da la pussaivladad dals SPGR da far reservas.

Contribuziuns dal chantun en sia funcziun sco purtader dals servetschs psichiatricas dal Grischun (lit. d) èn previsas sco enfin ussa en spezial per il bain puril Waldhaus.

Sin basa da las disposiziuns respectivas da l'ordinaziun davart ils pajaments directs a l'agricultura (CS 910.13) na survegnan il chantun sco er ils SPGR nagins pajaments directs en il senn da la legislaziun d'agricultura. Il bain puril perda uschia entradas da circa 110'000 francs per onn.

Cuntrari a las acquisiziuns en il sector da las immobiglias dal bain puril èn ils SPGR cumpetents per acquistar maschinas ed ils ulteriurs indrizz dal bain puril. L'onn 2012

èn ils custs correspondentes vegnids indemnissads als SPGR cun ina contribuziun d'investiziun da 50'000 francs.

Dal fatg ch'ils SPGR ston applitgar per las collavuraturas e per ils collavurats dal bain puril, en spezial en quai che riguarda il temp da lavur e la salarisaziun, las medemas cundiziuns d'engaschament sco quellas che vegnan applitgadas tar ils bains purils chantunals Plantahof e Realta resultan – cumpareglia cun manaschis agriculs privats – custs supplementars da 40'000 francs. Quests custs supplementars duain er vegnir cumpensads cun ina contribuziun al purtader.

Ils custs supplementars dal bain puril da 200'000 francs che vegnan chaschunads dals facturs exogens menziunads qua survast ston vegnir pajads dal chantun en sia funcziun sco purtader dals SPGR cun ina contribuziun correspondententa. Dal rest ston ils SPGR manar il bain puril uschia ch'ils custs èn cuvrids.

Art. 14

Per munir ils SPGR cun chapital da dotaziun dovri ina basa legala.

Per motivar l'al. 1 vegni renvià a las explicaziuns sut la cifra 7.2.3.

L'atezza dal chapital da dotaziun entaifer il rom legal da 10 milliuns francs duai la regenza concluder tenor l'al. 2 sin dumonda dals SPGR. En quest connex sto ella s'orientar vi dals basegns economics dals SPGR. Il conclus da la regenza stat sut la resalva da credit dal cussegl grond, dentant betg sut las disposiziuns dal referendum da finanzas. Per il chantun è il chapital da dotaziun ina participaziun che vegn inscritta en la facultad administrativa. Quella vegn liquidada sur il quint d'investiziun. En quest connex sa tracti d'ina expensa liada en il senn dal dretg da finanzas. In augment dal chapital da dotaziun fin a maximalmain 10 milliuns francs po vegnir fatg pli tard da tut temp. La dumonda da midar il chapital da dotaziun sto adina vegnir dals SPGR. Uschia èn ils SPGR involvids sufficientamain en la procedura da decisiun. Ina reducziun dal chapital da dotaziun vegn fatga mo, sche l'agen chapital dals SPGR avess da surpassar la quota ch'è necessaria tenor ils criteris da l'economia da manaschi. Ina tala situaziun pudess resultar sco consequenza dal transferiment praticamain gratuit da las immobiglias chantunals als SPGR sco er dal fatg ch'il dretg da construcziun vegn concedì senza tschains. En cas ch'il chapital da dotaziun vegn reducì, duain ils SPGR pagar al chantun in supplement sin l'import

da remboursament. L'atezza dal supplement sto sa drizzar tenor l'atezza da l'agen chapital (chapital da dotaziun, reservas e transport dal gudogn) dals SPGR. Pli aut che l'agen chapital dals SPGR è e pli ch'igl è giustifitgà ch'ils SPGR dattan al chantun – en cas d'in remboursament da chapital da dotaziun – supplementarmain al chapital da dotaziun restitui ina part da las reservas sco indemnizaziun per metter a disposiziun il chapital da dotaziun.

Ils SPGR ston vegnir obligads da tschainsir il chapital da dotaziun conform al martgà. La tschainsida duai s'orientar vi da la rendita da l'index dal swiss bond (al. 3).

Art. 15

Cun questa disposiziun vegn stgaffida la basa legala per ch'ils SPGR possian far reservas. Las reservas duain servir a cuvrir eventualas perditas da manaschi che resultan d'ina finanziaziun orientada a la prestaziun.

Art. 16

Questa disposiziun correspunda a l'al. 1 da l'art. 17 vertent.

Art. 17

Cun questa disposiziun vegn stgaffida la basa legala per conceder als SPGR in dretg da construcziun independent e permanent vi dals bains immobigliars da las clinicas psichiatricas Waldhaus e Beverin sco er da las chasas da dimora e dals lieus da lavur e d'occupaziun per persunas cun impediments psichics Montalin e Giuvaulta. Quests bains immobigliars dovran ils SPGR per ademplir lur incumbensa. Sco explitgà pli detagliadamain sut las cifras 7.1.5 e 7.1.6 duai il dretg da construcziun vegnir concedì per 50 onns ed i duai vegnir desisti d'incassar in tschains dal dretg da construcziun. La durada dal dretg da construcziun duai pudair vegnir prolungada da las partidas contrahentas (al. 1).

Ils edifizis e stabiliments sin ils bains immobigliars necessaris per il manaschi vegnan transferids dal chantun als SPGR sco proprietad cundiziunada en furma d'in apport en naturalias a la valor cudeschada il mument dal transferiment (cf. latiers las explicaziuns en la cifra 7.18).

Las cundiziuns generalas dal dretg da construcziun (durada e.u.v.) e da l'utilisaziun sco er dal mantegniment dals edifizis e dals stabiliments (al. 2; cf. latiers er las

explicaziuns en il chapitel 8) vegnan regladas da la regenza cun ils SPGR en il contract da dretg da construcziun. En il senn d'in tractament equal dals SPGR visavi ils ospitals (al. 3) vegni desistì da tschainsir il dretg da construcziun.

Art. 18

Cun l'entrada en vigur da la lescha vertenta revedida sto la lescha davart l'organisaziun da la psichiatria vertenta dals 10 da zercladur 2001 vegnir abolida.

Art. 19

Igl è previs da metter en vigur la lescha revedida davart l'organisaziun da la psichiatria per il 1. da schaner 2013.